

4. postní neděle

VSTUPNÍ ANTIFONA Srov. Iz 66,10-11

Vesel se, Jeruzaléme! Jásejte nad ním všichni, kdo ho milujete. Zajásejte, neboť váš zármutek se promění v radost a budete nasyceni ze zdroje útěchy.

Uvedení do bohoslužby A

Postní doba je pro křesťana více než zápas s mlsností. Je to vlastně zápas o svobodu proti otročení tělu i proti otročení sobeckému duchu. Vítězit v tom zápasu, třeba i jen maličko, to je vždy radost: „Zajásejte, neboť váš zármutek se promění v radost,“ jak zpívá vstupní verš dnešní bohoslužby. Avšak my nejprve vyznejme s pokorou své prohry a prosme za odpuštění našich vin.

Uvedení do bohoslužby B

Vesel se; jásejte; zajásejte, neboť váš zármutek se promění v radost! Jak by to bylo krásné, kdybychom uměli na výzvu, na rozkaz změnit své pocity, svou náladu a hned se rozveselit a zaradovat. Na rozkaz to nejde, ale na dobrý příklad to jde. Když někde přijde někdo mrzutý a nabručený, pokazí náladu všem. A naopak, když přijde někdo s veselou, s žertem, pomalu roztávají i zachmuřené obličejy. Takhle v nás působí i Duch svatý. Bůh nás chce mít radostné. Církev nás dnes proto vyzývá k radosti. Vzpomeňme si, jak často býváme mrzutí, a litujme toho.

Nebo:

Texty dnešní neděle nás uvádějí hlouběji do tajemství svatého křtu, vedou nás ke světlu víry a k novému životu podle ní. V rozhovoru Krista s Nikodémem přichází ke slovu hojně symbolika světla a radosti. Radostný charakter této neděle odvozují někteří liturgičtí odborníci od obřadu otevírání uší o následující středě, který je součástí přípravy katechumenů. Mešní roucha růžové barvy obvyklá pro tento den a vytlačující vážnou barvu fialovou jsou zmíněna poprvé v 16. století a mohla by mít svůj původ v papežském obyčeji světit v tento den zlatou růží. Toto žehnání nesouvisí s křestní přípravou, nýbrž zřejmě s lidovým zvykem, jímž se v Římě už v 10. století oslavovalo vítězství jara nad zimou, a při této příležitosti se nosily květiny. Od 11. století užíval papež místo přírodních květů umělou drahocennou růží a tou obdarovával zpočátku své úředníky, později i významné osobnosti mimo Řím.

Uvedení do bohoslužby C

Dnes máme příležitost zahlédnout zblízka jednu z udivujících podob Boží lásky: Člověk může před Bohem utíkat. Člověk může Boha popírat a odmítat, ale Bůh člověka přesto neopustí, neponechá jej v bídě, kterou si sám zavínil. Bůh se svých lidských dětí nevzdává. Boží láska je větší než naše lidská pošetilost. Litujme upřímně všech svých útěků před Bohem.

Nebo:

V hledání celkového smyslu postní doby nám mohou pomoci slova postní preface, která nás chce motivovat k úsilí postních týdnů: „Skrze Krista nám dáváš čas spásy a očisťuješ naše srdce: když nás hřích zavádí na scestí, ty nás vždy znovu k sobě obracíš, abychom se neuzavírali ve svém sobectví, ale otvírali se tobě, Bože, protože jenom v tobě je naše budoucnost.“ Chceme zakusit znovu moc Božího odpuštění. Uslyšíme dnes o obrácení a otcovském odpuštění. Odřeknutí se hříchu a zla i upřímné vyznání víry nás spolehlivě povede k plodu Kristova velikonočního tajemství.

Neříká se Sláva na výsostech Bohu

VSTUPNÍ MODLITBA

Bože, tys poslal na svět svého Syna a jeho prostřednictvím uskutečňuješ naše vykoupení; oživ víru svého lidu, abychom se s oddanou zbožností připravovali na velikonoční svátky. Prosíme o to skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. - Amen.

Cyklus A:

Uvedení do 1. čtení

Teď budeme naslouchat jedné z prvních zmínek Písma svatého o Betlémě. Odtamtud byl vybrán David za krále nad Izraelem. Podobně byl každý z nás vybrán za dítě Boží. Také zde uslyšíme, podle jakých měřítek Bůh soudí člověka a podle čeho bude soudit i nás.

Nebo:

Vyprávění o Davidově pomazání je zařazeno do liturgie kvůli předznamenání křestního mazání. Působení Hospodinova ducha v životě Davida je předobrazem přebývání Ducha svatého v srdci pokřtěného. Kromě toho se v tomto textu objevuje další významné téma starozákonní i novozákonní teologie: volba nejmenšího, toho posledního. David je totiž nejmenší ze svých bratří a dokonce se zdá, že jeho otec na něj skoro zapomíná: „Ještě je nejmladší.“ Avšak „Bůh si vyvolil ty, kteří nejsou vůbec nic, aby zlomil moc těch, kteří jsou něco.“

1. ČTENÍ 1Sam 16,1b.6-7.10-13a *David je pomazán za krále nad Izraelem.*

Čtení z první knihy Samuelovy.

Hospodin řekl Samuelovi: „Napln svůj roh olejem a jdi! Posílám tě k Jesseovi, Betlémanu, protože jsem si vyhlédl krále mezi jeho syny.“

Když Samuel přišel a spatřil Eliaba, řekl si: „Jistě tenhle je před Hospodinem jeho pomazaný.“ Hospodin však řekl Samuelovi: „Nevšímej si jeho

vzhledu ani vysoké postavy, neboť ho vylučuji. Nedívám se totiž jako člověk; člověk soudí podle zdání, Hospodin však vidí do srdce.“

Jesse předvedl před Samuela sedm svých synů, ale Samuel řekl: „Mezi nimi Hospodin nevyvolil nikoho.“ A zeptal se: „Jsou to již všichni chlapci?“ Jesse odpověděl: „Ještě je nejmladší, ten pase stáda.“ Samuel tedy řekl Jesseovi: „Pošli pro něho, neboť nesedneme k jídlu, dokud sem nepřijde.“ Poslal tedy a uvedl ho: byl plavovlasý, s krásnýma očima a milého vzhledu. Tu řekl Hospodin: „Nuže, pomaz ho; to je on.“

Samuel vzal roh s olejem a pomazal ho uprostřed jeho bratrů. Od toho dne i nadále působil s Davidem Hospodinův duch.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 23,1-3a.3b-4.5.6 Odp.: 1

Odp.: Hospodin je můj pastýř, nic nepostrádám.

Hospodin je můj pastýř, nic nepostrádám, - dává mi prodlévat na svěžích pastvinách, - vodí mě k vodám, kde si mohu odpočinout, - občerstvuje mou duši.

Odp.

Vede mě po správných cestách - pro svoje jméno. - I kdybych šel temnotou rokle, - nezaleknu se zla, vždyť ty jsi se mnou. - Tvůj kyj a tvá hůl, - ty jsou má útěcha.

Odp.

Prostíráš pro mě stůl - před zraky mých nepřátel, - hlavu mi mažeš olejem, - má číše přetéká.

Odp.

Štěstí a přízeň mě provázejí - po všechny dny mého života, - přebývat smím v Hospodinově domě - na dlouhé, předlouhé časy.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Ted' nás svatý apoštol Pavel chce povzbudit, abychom si pořádně posvítili na starého pohana a hříšníka v sobě.

Nebo:

V prvotní církvi se křest označoval jako osvětlení. Autor listu Efesanům navazuje na toto pojetí a rozvíjí protiklad: křesťané byli kdysi tmou a konali skutky temnoty, avšak nyní jsou světlem v Pánu, a proto mají vyzařovat velikonoční záři vzkříšeného Krista. Toto se děje životem ve všestranné dobrotě, spravedlnosti a pravdě. Kristovo světlo pomáhá také rozlišovat i rozpoznat Boží vůli a pojmenovat i odsoudit skutky tmy, ne však hříšníka! Takové jasné rozpoznání skutků tmy znamená probudit se ze spánku netečnosti vůči hříchu. Tím se zpřítomňuje Kristovo vzkříšení a jeho světlo může prozářit temnotu.

2. ČTENÍ Ef 5,8-14 *Vstaň z mrtvých, a Kristus tě osvítí.*

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Efesanům.

Bratři a sestry!

Byli jste kdysi tmou, ale teď jste světlem v Pánu. Žijte jako děti světla. Ovoce toho světla totiž záleží ve všestranné dobrotě, spravedlnosti a v životě podle pravdy. Zkoumejte, co se líbí Pánu, a nemějte žádnou účast v těch neplodných skutcích tmy; spíše je veřejně odsuzujte. Vždyť člověku je hanba už jen o tom mluvit, co ti lidé potají páchají. Všechno, co se odsoudí, ukáže se v pravém světle. Všecko totiž, na co se vrhne světlo, je potom zřejmé. Proto se říká v Písmu: „Probud' se, spáči, vstaň z mrtvých, a Kristus tě osvítí.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Jan 8,12

Já jsem světlo světa, praví Pán, -
kdo mě následuje, bude mít světlo života.

Uvedení do 3. čtení

Nyní budeme naslouchat dlouhému a krásnému vyprávění, jak Pán Ježíš dává slepým světlo víry, zatímco ti, co mají oči zdravé, se chovají jako slepí.

Nebo:

V tomto úryvku se vyskytují dva symbolické prvky: uzdravení ze slepoty a vody z rybníku Siloe. Otevření očí slepých bylo ve Starém zákoně mesiánským znamením. Vody z rybníku Siloe jsou u Izaiáše opěvovány jako znamení skryté Boží moci. V liturgii se tento text předčítal po mnoho staletí při přípravě katechumenů na křest. U slepce se totiž jasně ukazuje růst víry: Ježíš je pro něj nejprve člověk, pak prorok poslaný od Boha a nakonec „Syn člověka a Pán“. Ježíš neotevřel pouze jeho vnější oči, ale především oči jeho srdce. Slepce uviděl světlo světa a stal se synem světla.

EVANGELIUM Jan 9,1-41 *Šel, umyl se, a když se vrátil, viděl.*

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš uviděl cestou člověka, který byl od narození slepý. Jeho učedníci se ho zeptali: „Mistře, kdo zhřešil: on sám, nebo jeho rodiče, že se narodil slepý?“

Ježíš odpověděl: „Nezhřešil ani on, ani jeho rodiče, ale mají se na něm zjevit Boží skutky. Musíme konat skutky toho, který mě poslal, dokud je den. Přichází noc, kdy nikdo nebude moci pracovat. Pokud jsem na světě, jsem světlo světa.“

Po těch slovech plivl na zem, udělal ze sliny bláto, potřel mu tím blátem oči a řekl mu: „Jdi se umýt v rybníku Siloe“ - to slovo znamená „Poslaný“. Šel tam tedy, umyl se, a když se vrátil, viděl.

Sousedé a ti, kteří ho dříve vídali žebrot, se ptali: „Není to ten, který tu sedával a žebrot?“ Jedni tvrdili: „Je to on.“ Jiní říkali: „Není, ale je mu podobný.“ On řekl: „Jsem to já.“

Ptali se ho tedy: „Jak to, že teď vidíš?“

On odpověděl: „Člověk jménem Ježíš udělal bláto, pomazal mi oči a řekl: ‚Jdi k Siloe a umyj se!‘ Šel jsem tedy, umyl se a vidím.“ Ptali se ho: „Kde je ten člověk?“ Odpověděl: „To nevím.“

Přivedli toho bývalého slepce k farizeům. Ten den, kdy Ježíš udělal bláto a otevřel mu oči, byla zrovna sobota. Také farizeové se ho znovu vyptávali, jak nabyl zraku. On jim odpověděl: „Přiložil mi na oči bláto, umyl jsem se a vidím.“

Někteří farizeové říkali: „Ten člověk není od Boha, protože nezachovává sobotu.“ Jiní ale namítali: „Jak by mohl hříšný člověk dělat taková znamení!“ A nemohli se dohodnout. Znovu se tedy zeptali toho slepého: „Co ty o něm říkáš, když ti otevřel oči?“ On odpověděl: „Je to prorok.“

Židé však tomu nechtěli věřit, že byl slepý a že nabyl zraku, až si zavolali rodiče toho uzdraveného slepce a zeptali se jich: „Je to váš syn, o kterém vy říkáte, že se narodil slepý? Jak to, že teď vidí?“ Jeho rodiče odpověděli: „Víme, že je to náš syn a že se narodil slepý. Ale jak to přijde, že teď vidí, to nevíme, a kdo mu otevřel oči, to my nevíme. Zeptejte se jeho. Je dospělý, ať mluví sám za sebe!“ To jeho rodiče řekli, protože se báli židů. Židé se už totiž usnesli, aby každý, kdo Ježíše vyzná jako Mesiáše, byl vyloučen ze synagogy. Proto jeho rodiče řekli: „Je dospělý, zeptejte se jeho.“

Zavolali tedy ještě jednou toho bývalého slepce a řekli mu: „Vzdej Bohu chválu! My víme, že ten člověk je hříšník.“ On odpověděl: „Zda je hříšník, to nevím, ale vím jedno: že jsem byl slepý, a teď vidím.“ Zeptali se ho tedy: „Co s tebou udělal? Jak ti otevřel oči?“ Odpověděl jim: „Už jsem vám to řekl, ale jako byste to neslyšeli. Proč to chcete slyšet znovu? Chcete se snad i vy stát jeho učedníky?“

Osopili se na něj: „Ty jsi jeho učedník! My jsme učedníci Mojžíšovi. My víme, že k Mojžíšovi mluvil Bůh, o tomhle však nevíme, odkud je.“

Ten člověk jim odpověděl: „To je skutečně divné, že vy nevíte, odkud je - a otevřel mi oči. Víme, že hříšníky Bůh neslyší, ale slyší toho, kdo je zbožný a plní jeho vůli. Od věků nebylo slýcháno, že by někdo otevřel oči slepému od narození. Kdyby tento člověk nebyl od Boha, nic by nedokázal.“

Řekli mu: „V hříších ses celý narodil a ty nás chceš poučovat?“ A vyhnali ho.

Ježíš se dověděl, že ho vyhnali; vyhledal ho a řekl mu: „Věříš v Syna člověka?“ Odpověděl: „A kdo je to, pane, abych v něho uvěřil?“ Ježíš mu řekl: „Viděl jsi ho: je to ten, kdo s tebou mluví.“ On na to řekl: „Věřím, Pane!“ a padl před ním na kolena.

Ježíš prohlásil: „Přišel jsem na tento svět soudit: aby ti, kdo nevidí, viděli, a kdo vidí, oslepli.“ Slyšeli to někteří farizeové, kteří byli u něho, a řekli mu: „Jsme snad i my slepí?“ Ježíš jim odpověděl: „Kdybyste byli slepí, neměli byste hřích. Vy však říkáte: ‚Vidíme.‘ Proto váš hřích trvá.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

CESTY KE SVĚTLU

Nejraději bych se teď s vámi dal do rozhovoru a zeptal se vás, jak jste porozuměli tomu vypravování, co jsme právě slyšeli. Proč je asi svatý Jan napsal? Jistě ne proto, aby nás na pět minut pobavil, ale proto, že se tu jedná nějakým způsobem o každého z nás. A že na ně tedy máme každý osobně odpovědět. Nejlepší odpovědí by nepochybně byla odpověď slepce z toho vyprávění: „Pane, já ti věřím.“ Jestliže jste ve svém srdci dali duto odpověď, pak evangelista u vás dosáhl toho, co dosáhnout chtěl. Ale vy se tu se mnou nedáte do debaty, to není v našich chrámech zvykem. A tak jen připojím sám, co by nás v tom vyprávění mohlo ještě zaujmout. Byla tam vznesena otázka: Kdo je vinen neštěstím toho člověka - on nebo jeho rodiče?“ Zde kladou učedníci otázku po příčině a smyslu utrpení, otázku tak starou, jak staré je myslící lidstvo. Učedníci na to mají zřejmě stejně jednoduchý názor, jako farizeové: Každý člověk dostává to, co si zaslouží - utrpení je tedy trest za hřích. Pán Ježíš toto řešení odmítá. On se neptá po příčině utrpení, on se ptá po jeho smyslu: Co se z něj dá vyzískat k dobru, jak proti němu účinně bojovat. Toto je veliká životní moudrost, kterou můžeme i my vylézt z dnešního evangelia. Poznání, že zlo ve světě se nedá vysvětlit, ale dá se proti němu bojovat. Nelamte si proto ani my hlavu zbytečným mudrováním, ptáním proč právě já musím toto či ono trpět, proč právě mně se toto stalo, proč je na světě tolik zla? Odpověď nenajdeš. Proto si raději namáhejme hlavu otázkou, jak proti zlu bojovat, jak bránit sebe i jiné.

A pak je tu druhá tajemná záležitost člověka: Tajemství víry a nevěry, duchovní slepoty. Proč jeden uvěří v Boha, druhý neuvěří, jeden chápe, druhý nechápe, jeden je vidoucí, druhý slepý? Tělesně slepému Ježíš vrací zrak. Jde tu však o víc, než jen o tělesné vidění - ti farizeové mají oči dobré. A přesto ne farizeové, ale ten slepý vidí teď správně Ježíše, hlouběji než jen očima: Uvěřil, že je to Boží prorok, Mesiáš. Slepý se dal přivést ke světlu víry a drží se jí s prostou a přímočarou logikou, která obrací chytračení nevěřících vniveč. Farizeové, ti co mají oči v pořádku, se v tom vyprávění jeví jako nevidoucí a zaslepení. Je to hotová komedie, co tu provozují, aby se vyvlekli z nutnosti uvěřit v Ježíše. Jednají podle pravidla: Nechceme, aby to byla pravda, proto to není pravda. Taková je logika nevěry, tenkrát jako dnes.

Kdeco vytáhnou na pomoc: zesměšňování, osobní urážky, ponižování toho věřícího člověka, vyhrožování a zastrasování. Když ani to nepomůže, nastoupí

teror: „Vyhnali ho ven.“ A jak se ti farizeové obrnili svým věděním! Všimli jste si, jak jejich stálý refrén zní: my víme, že..., je nám známo, že..., je dokázáno, že... Tady lze vidět, jaká choroba jejich duchovní slepotu zavinuje: Samolibá pýcha a chorobná vševědounost. Jaký závěr z toho všeho plyne pro nás? Učme se znát meze svého vědění a buďme skromní! Mějme na očích nejen co známe, ale i co neznáme. Svatý Augustin už ve 4. století věděl a říkal, že potoky Boží milosti netekou do kopců lidské pýchy, ale stékají do údolí lidské pokory. Učme se znát míru lidské slepoty od narození, abychom toužili po Ježíšově světle a hledali je. S vírou v Ježíše, ve světle jeho učení, budeme moci i v dnešním světě dobře lidsky žít a dobře lidsky umřít. Probudme v sobě tedy nyní víru toho slepce z evangelia vyznáním své víry.

KŘTÍT DĚTI ?

Vzpomeňte si na evangelium minulé neděle. Žena Samaritánka u studny prosí o živou vodu a uvěří v Krista. Dnes slepý prohlédl nejen očima, ale i srdcem, a uvěřil v Ježíše. A ještě do třetice - příští neděli: mrtvému člověku Lazarovi se vrací znovu život. Po tři postní neděle za sebou se nám hlásá na třech výmluvných událostech, co se s námi děje na křtu: Vlaha křestní živé vody v nás probouzí život, který nehyne tělesnou smrtí. Křestní milost je světlem, v němž přes naši lidskou slepotu vidíme Ježíše a trefíme za ním. Při křtu nás Ježíš vyrve smrti tak jako Lazara z hrobu.

Narození dítěte je příležitostí pro manžele, aby se začali zajímat o otázky, na které dosud neměli čas, které je dosud nezaujaly. Teď tu je před nimi nová situace: budeme mít dítě. Co z něj vychováme, jak je povedeme? Dáme je pokřtít? Co mu odpovíme, až se nás začne ptát? Jenže na takové věci myslí málokterí manželé, když čekají dítě, pokud nemají dobré přátele, kteří je na to upozorní. Najdou-li ve vás, věřící přátele a pomocníky, pak je naděje, že nová životní situace bude pro ně východiskem nového hlubšího chápání života. Můžete jim povědět, jak vy jste došli víry a co vám víra dává pro život. Můžete jim půjčit knihu, která vás zaujala, příručku o křesťanské výchově apod. Můžete v nich probudit důvěru k nám kněžím, vzít je s sebou, když jdete na faru, a seznámit nás navzájem, aby je kněz mohl pozvat k rozhovoru a připravit je na novou životní úlohu - úlohu rodičů a vychovatelů.

To je požadavek, který vzešel z 2. vatikánského koncilu: abychom tu nestáli pasivně, ale společně napomáhali k hlubšímu chápání svatých svátostí. Aby křest nebyl jen formalitou či rodinnou slavností, ale začátkem života milosti jak pro dítě - křtěnce, tak pro rodiče; příležitostí k navázání kontaktů ve farním společenství; příležitostí k upevnění mladé rodiny ve víře. Kdykoli máte příležitost zúčastnit se udílení svátosti křtu, nenechte si ujít tuto vzácnou chvíli zrodu nových Božích dětí z pramene křestní vody a z Ducha svatého. Obnovme v sobě i dnes radost z toho, že i my, jak to říká básník v křestní písni: „z milosrdenství Otcova jsme údy těla Kristova, a putujeme s Ním za Božím

královstvím.“ A odnesme si domů předsevzetí: chceme v sobě křestní znovuzrození denně obnovovat tím, že se stavíme proti zlu v každé podobě. Chceme pomáhat známým, přátelům, aby správně prožili křest ve své rodině, aby se jim nový život jejich dítěte stal příležitostí k prohloubení jejich života z víry.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Pán Ježíš působí ve svých svátostech viditelně mezi námi. Prosme ho:

Za všechny pokřtěné lidi; ať žijí jako křesťané.

Za všechny děti, které se v našem křesťanském společenství rodí; ať jim není odepřena milost svatého křtu.

Za všechny mladé manžele; aby přijali děti jako Boží dar; aby nezapomněli, že to nejsou jen děti jejich, ale že to jsou i děti Boží.

Za Kristovu Církev, aby byla učitelkou lásky a pokoje.

Za kněze, aby hlásali evangelium pokud možno srozumitelně.

Za nás všechny, abychom měli oči otevřené pro nouzi bližních.

Za nemocné, aby své obtíže uměli obětovat za své blízké.

Kéž i v tento čas Pán povolá ty, kterým chce dát podíl na své učitelské, pastýřské a kněžské službě.

Pane Ježíši, dej nám radostné srdce při postní přípravě na velikonoce. Oživ v nás křestní milost, aby lidé na nás viděli tvou krásu a dobrotu, jenž žiješ a kraluješ na věky věků. - Amen.

Nebo:

Podobně jako pastýř pečuje Bůh o každého člověka. Proto se s důvěrou modleme za celý svět a volejme:

Za všechny křesťany: ať žijí spravedlivě a pravdivě a všem lidem prokazují dobro.

Za katechumeny, aby byli vedeni Duchem svatým a jejich víra aby sílila.

Za politiky, aby přispívali k míru a spravedlnosti ve světě.

Za vzájemné porozumění mezi lidmi a za lásku v rodinách.

Za ty, kdo jsou nespravedlivě posuzováni a s nimiž ostatní nepočítají.

Za ty, jejichž duše je zastřena temnotou hříchu, smutku nebo utrpení.

Za ty, kdo se ve svém jednání nechávají vést strachem, a za ty, kdo jsou blízko smrti.

Za strádající, jejichž potřeby jsou přehlíženy.

Za sebe: uzdrav, Pane, naši víru a otevři naše oči všude tam, kde je toho třeba.

Pane, ty sám jsi světlo osvěcující každou temnotu, ty vidíš do srdce a víš, co kdo potřebuje. Tobě buď chvála nyní i na věky věků. - Amen.

Cyklus B:

Uvedení do 1. čtení

Pisatel starozákonní Knihy Kronik, ze které dnes bude 1. čtení, byl horlivým stoupcem Davidovy královské dynastie, a přece musel doznat, že judští králové za mnoho nestáli, že spoluzavinili ztrátu národní samostatnosti a zajetí pod cizí nadvládu, ale pisatel věří, že Boží odpověď na lidskou pošetilost je milosrdná pomoc a záchrana.

Nebo:

Tento stručný souhrn dějin Izraele vystihuje dva konstantní prvky: lidskou nevěrnost vůči Bohu a Boží zájem o člověka. Jako protiklad hříchu se objevuje Boží milosrdenství a jeho sestupování k člověku. Bůh nechává znít své slovo napomenutí skrze proroky, ale i skrze bolestnou událost zničení chrámu a měst. I to je výrazem Božího milosrdenství, které chce takto přivést člověka k uznání jeho nevěrnosti a k obrácení.

1. ČTENÍ 2 Kron 36,14-16.19-23 *Vyhnanstvím a vysvobozením lidu ukázal Hospodin svůj hněv i milosrdenství.*

Čtení z druhé knihy Kronik.

Všechna knížata, kněží i lid se dopustili mnoha nevěrností. Napodobovali všechny hanebnosti pohanů a poskvřili chrám, který si Hospodin posvětil v Jeruzalémě. Hospodin, Bůh jejich otců, posílal k nim bez ustání své posly, neboť měl soucit se svým lidem a se svým příbytkem. Ale oni se posmívali Božím poslům, pohrdali jeho slovy a tupili jeho proroky, až se vznítil Hospodinův hněv proti jeho lidu, že už nebylo léku.

Nepřátelé spálili Boží chrám, zbořili hradby Jeruzaléma, všechny jeho paláce vydali napospas ohni a zničili všechny jeho cenné předměty. Nabuchodonosor vystěhoval do Babylónu všechny jeho obyvatele, kteří unikli meči. Sloužili jemu a jeho synům jako otroci až do zřízení perského království, aby se splnilo Hospodinovo slovo pronesené Jeremiášovými ústy, dokud by země nedostala náhradu za nezachovávané soboty. Po všechny dny zpustošení odpočívala, až se naplnilo sedmdesát let.

V prvním roce perského krále Kýra vzbudil Hospodin ducha Kýra, perského krále, aby se splnilo Hospodinovo slovo pronesené Jeremiášovými ústy, a on dal prohlásit - i písemně - po celém království: Tak praví Kýros,

perský král: Všechna království země mi dal Hospodin, Bůh nebes. On mi přikázal, abych mu vystavěl chrám v Jeruzalémě, který je v Judsku. Kdo je mezi vámi ze všeho jeho lidu? Ať je Hospodin, jeho Bůh, s ním: Ať jde do Jeruzaléma!

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 137,1-2.3.4-5.6

Odp.: Vyslyš nás, Pane, a vysvobod' nás!

U babylónských řek, tam jsme sedali a plakali, - když jsme vzpomínali na Sión. - Na vrby toho kraje - jsme zavěsili své citery.

Odp.

Neboť tam od nás žádali písně ti, kdo nás odvěkli, - kdo nás sužovali, od nás žádali, - abychom se radovali: - „Zpívejte nám ze siónských písní!“

Odp.

Jak bychom mohli zpívat Hospodinovu píseň - v cizí zemi? - Kdybych měl na tebe zapomenout, Jeruzaléme, - ať mi zchromne pravice!

Odp.

Ať se mi přilepí jazyk k patru, - když na tebe nevzpomenu, - když nedám přednost Jeruzalému - před každou svou radostí.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Také svatý apoštol Pavel ví, že Bůh je milosrdný. Poslyšme, jak krásná slova umí říci o Božím milosrdenství.

Nebo:

Svatý apoštol Pavel naléhavě zdůrazňuje danost nového života zdarma: Nekonečně milosrdný Bůh nás miloval svou velkou láskou; že jste zachráněni, máte co děkovat Boží dobrotě; tím chtěl ukázat nesmírné bohatství své milostivé dobroty vůči nám; té záchrany docházíte z Boží dobroty, je to Boží dar. Dokonce i dobré skutky jsou Božím dílem, které Bůh předem připravil!

2. ČTENÍ Ef 2,4-10 *Byli jsme mrtví pro své hříchy. Milostí jste spaseni!*

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Efesanům.

Bratři a sestry!

Nekonečně milosrdný Bůh nás miloval svou velikou láskou, a když jsme byli mrtví pro své hříchy, přivedl nás k životu zároveň s Kristem. Milostí jste spaseni! Když vzkřísil Krista Ježíše, vzkřísil zároveň s ním i nás, a když vykázal jemu místo v nebi, vykázal je zároveň i nám, protože jsme s ním spojeni. Tím

chtěl v budoucím čase ukázat nesmírné bohatství své milostivé dobroty vůči nám, a to pro Krista Ježíše.

Milostí jste tedy spaseni skrze víru. Není to vaší zásluhou, je to dar Boží! Dostáváte ho ne pro skutky, aby se nikdo nemohl chlubit. Jsme přece jeho dílo, stvoření v Kristu Ježíši k dobrým skutkům. Bůh je předem připravil, abychom je pak uskutečňovali ve svém životě.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Jan 3,16

Tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna; - každý, kdo v něho věří, má věčný život.

Uvedení do 3. čtení

Radostná zvěst dnešního Božího slova vrcholí v evangeliu: i když náš svět je světem hříšníků, Bůh jej má přesto rád.

Nebo:

Boží láska k člověku vyvrcholila v daru jediného Božího Syna; víra v něho je pak již teď vstupem do věčného života. Kdo věří v Syna, má život věčný, a proto není souzen. Takový člověk se totiž otevřel k přijetí Božího života: přešel ze smrti do života – nestojí už proti Bohu, ale je v Bohu. Je-li někdo přesto odsouzen, tj. definitivně vyloučen z věčného života, je to následek jeho vlastního rozhodnutí.

EVANGELIUM Jan 3,14-21 *Bůh poslal Syna, aby skrze něho byl svět spasen.*

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš řekl Nikodémovi:

„Jako Mojžíš vyvýšil na poušti hada, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo věří, měl skrze něho život věčný.

Neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Bůh přece neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze něho spasen. Kdo v něho věří, není souzen; kdo nevěří, už je odsouzen, protože neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího.

Soud pak záleží v tomto: Světlo přišlo na svět, ale lidé měli raději tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé. Každý totiž, kdo páchá zlo, nenávidí světlo a nejde ke světlu, aby jeho skutky nebyly odhaleny. Kdo však jedná podle pravdy, jde ke světlu, aby se ukázalo, že jeho skutky jsou vykonány v Bohu.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

DIVNÁ BOŽÍ LÁSKA

Ježíš Kristus chce dnes nám, všem Nikodémům, vysvětlit, že je tu Bůh Otec, který svět miluje a že tento svět je dílem jeho podivuhodné lásky. My ten náš svět poznáváme prostřednictvím svých smyslů a vnímáme jej jako hmotný. Naše fantazie si umí sice představit i jiný svět, svět nadpřirozena, ale ten se nám zdá být méně reálný, méně skutečný. Někteří jej proto odmítají a propadají materialismu, hmotařství a živočišnosti. Takový jednolitý, vrcholně reálný svět mají asi zvířata: svět smyslů a pudů: znají, co vidí. To nadpřirozené, třebaže reálné, musí každý člověk objevovat svou osobní zkušeností. Setkání s nadpřirozenem a zažití Boha, uvěření v něj, to je nezapomenutelný zážitek. Je to nahlédnutí do jiné dimenze jsoucna, ne ve které žijeme jako živočichové. Svatý apoštol Pavel při tomto setkání oslepl a dál už nežil on, ale Kristus v něm. Svatý František prohlédl a opustil domov, a svatému Ignáci se zprotivilo zamilované vojákování.

Po setkání s Bohem v uvěření každý člověk přestává být starým člověkem. Neměli bychom proto být spokojeni se svou vírou, jestliže nás neudělá jiným člověkem, jestliže podivuhodné Boží věci nás neudivují, jestliže se nám jeví samozřejmé. Bůh miluje svět viděno z našeho pohledu nelogicky. Miluje svět, který na něj nemyslí ani nedbá. Miluje hříšníka, který se od něj odvrací. Miluje Magdalénu stejně jako spravedlivého Šimona. Cení jako štědrý dar nicotný krejcar vdovy stařenky. To nejsou věci logické ani samozřejmé, zdají se být zcela nerozumné. Romano Guardini vypravuje v poslední a snad nejkrásnější své knize o Ježíši, jak mu jako mladíkovi všechny tyto paradoxy a nelogičnosti evangelia dělaly těžkou hlavu. Proč je u Boha větší milosrdenství než spravedlnost? Kde je tu logika? Hovořil o tom se starým knězem a ten mu řekl: „Takovéhle věci umí dělat velká láska, která se neptá po logice, ale která miluje.“

Hlavním znakem lásky je, že nemyslí na sebe, ale na druhé. Nehledá spravedlnost pro sebe, nemá čas starat se o sebe, nepočítá své zásluhy, ale potřeby druhých. Obraz počítající zbožnosti podává Jean Anhouil v jednom svém dramatu: Chystá se Boží soud. Spravedliví stojí už před branou nebe, zásluhy jsou už spočítané. Výsledek jasný. Soud, to bude jen vyhlášení vítězů, fanfáry a udělení medailí. Najednou nastává rozruch: Kristus chce dát zlaté i tamtěm, co pracovali jen poslední hodinu; i těm, co probendili otcovský podíl, všem, co absolvovali celý běh, třeba nedoběhli první. Mnoho zlatých! A v tom nastane mezi těmi prvními vzrušení: „Takový nesmysl! Nač jsme se honili, kde je spravedlnost? S těmi špiteráky nechceme být pohromadě! A kdy vlastně soud začne?“ Tu zazní hlas: „Soud už skončil. Sami jste se odsoudili, neboť nemáte lásku.“

Prosme tedy dnes, abychom uměli myslet víc na jiné než na sebe, abychom měli lásku, která je mostem od živočicha k Božímu dítěti, která je průhledem z hmotného světa do světa jiného: do náruče Boží.

PROVĚRKA VÍRY

Právě jsme slyšeli, že Bůh náš svět miluje. Miluje jej tak, že za něj dal svého Syna. Vzali jsme ten výrok na vědomí jako něco samozřejmého, vždyť jsme jej už tolikrát slyšeli, ale toto prohlášení je všechno jiné, než samozřejmé. Kolik představ o Bohu si lidstvo kdy vytvořilo a všechny byly jinačí než tato. Kolik jiných představ o Bohu panuje i dnes, jen mezi námi, křesťany! Jsou jedni, kteří považují za nesmyslnou představu, že by Bůh, tvůrčí síla celého vesmíru, se zajímal o kdejakého človíčka, o jednotlivce. Bůh určuje zákony atomů v plazmě, zákony života v buňce, zákony kosmických sil ve vesmíru, kdepak by se ten staral o člověka. Člověk tu má přece také své zákony jako buňka i atom, zákony morální, přírodní, ať se podle nich řídí, nebo na to doplatí, to je vše.

Jiní si představují Boha přesně naopak. Jako neúnavného hlídače, dozorce a mstitele každého křivého šlápnutí. Jejich Bůh je přísný soudce všech hříšníků, který hříšné trestá a spravedlivé zastrašuje, aby se báli hřešit. Rozšířená bývala i představa Boha - obchodníka, který si o každém vede přesné účty: má dát - dal. Na člověku je, aby nezanedbal žádný povinný Otčenáš, žádnou pobožnost, aby si pečlivě plnil své náboženské povinnosti. Neboť to je u ctitelů Boha obchodníka to hlavní: aby sis plnil své náboženské povinnosti. Pak je Bůh totiž zase povinen plnit své závazky vůči tobě. Ale vůbec nejrozšířenější je asi představa „milého a dobrého Pána Boha“, takového toho dobráčka, který nakonec stejně vždycky přivře oko, který straší, ale jen tak. Starosti si k vůli němu dělat nemusíš, on nebere nic tak vážně.

Zanechme už model, těch je mnoho, a položme si raději otázku nejdůležitější: Jak představoval světu Boha Pán Ježíš? Bůh, kterého hlásal Pán Ježíš, neodpovídá žádné z našich lidských představ. Není to lhostejná síla přírody, není to mstitel, není to účtující obchodník, není to ani dobromyslný dobráček. Je to Bůh, který se o člověka osobně zajímá. A ještě mnohem víc: je to Bůh, který má člověka rád otcovskou láskou. A otcovská láska je láska starostlivá a pečující. Jaké úkony zbožnosti po nás tento Bůh žádá? Neklade si jiné podmínky, nemá jiné požadavky, než tento jeden: abychom přijali s vírou jeho Syna a jeho poselství, abychom Pánu Ježíši uvěřili.

Nám, dětem své doby, která staví vše právě na osobním výkonu, není snadné pochopit, že u Boha žádné zbožné předhánění neplatí, takové to: já víc než ty. Bůh žádá jen uvěření, ale takové uvěření, které nese s sebou změnu celého smýšlení, obrácení, proměnu celého člověka, cosi jako nové zrození. Je těžké tuto proměnu člověka skrze uvěření v Ježíše popsat, je těžké si to představit, musí se to prožít. Jako když květiny po zimě vynesou na sluníčko, a

teď teprve ožijí, rozvíjí se a zavoní květem. Podobně se děje s člověkem, který uvěří, bytostně uvěří v Ježíše. Starý člověk, sužovaný strachem, slepým osudem, ten se přerodí v nového a prožívá radost a bezpečí. Kdysi to vyjádřil básník: „V náručí Božím, kdo by se bál?“ Život věřícího zkrásní, protože má smysl, má cíl, má jistotu a směr.

Bůh nechce člověka soudit, ale zachránit, tak to hlásal Pán Ježíš. Není tedy žádný soud? Ale je, jenže v ruce člověka samého. Kdo Boha s jeho nabídkou lásky odmítne, kdo chce být mermomocí jen sám svým pánem, ten se odsuzuje, sám se odsuzuje, do temnot svého egoismu. Ten „nepřijde k světlu“, jak to vyjádřil v dnešním evangeliu svatý Jan. A ještě se ptejme, jak se ta opravdová víra prověřuje? Když někde postaví nový most, nejprve jej podrobí zatěžkávací zkoušce, pak teprve může spolehlivě sloužit. Když se v někom zrodí víra v Boha Otce, musí také projít zatěžkávací zkouškou, je-li to víra opravdová. Bylo by lehké a laciné, věřit v otcovského Boha, kdyby se člověku vedlo pořád jen dobře. Trápení a těžkosti zde plní funkci zatěžkávací zkoušky. Zde ti napadnou otázky malověrných: jak mohl dobrý Pán Bůh dopustit něco zlého, proč to dopustil zrovna na mne, věřícího, kterého má přece naopak chránit?

Teprve, když věřící člověk dokáže ve zlých chvílích místo výčitek Bohu pohlédnout na kříž, postavit se vedle Ježíše na jeho křížové cestě, vždyť proto máme kříž v příbytku, křížovou cestu v kostele, teprve ten věřící zažije osvobození a vykoupení: Když Bůh svého Syna nechal podat nejvyšší svědectví o lásce, já po jeho boku, s ním, také přece něco unesu! Zde se už víra stává bezpečným mostem přes propasti života. A tato víra pak působí, že věřící dělá dobré skutky, modlí se, koná své pobožnosti. Ne už proto, aby si za ně koupil a zajistil spásu. On ví, že vykoupen už je. Dělá dobré, protože tak odpovídá na dobrotu Boží. Tohle asi měl na mysli svatý Jan, když napsal: „My jsme poznali, jakou lásku má Bůh k nám, a uvěřili jsme v ni.“ (1 Jan 4,16) Abychom si dnešní slovo Boží vryli do srdce a myslí, prosme Boha v denních modlitbách i společně už teď, zde: abychom Boží lásku nebrali nikdy jako něco samozřejmého, abychom si uchovali víru v Boží lásku i v těžkých chvílích života, a aby se naše víra stále projevovala v dobrém jednání.

PROROCI VOLAJÍ K NÁPRAVĚ

Starozákonní čtení nás dnes zavedlo do středu jedné z velkých tragédií vyvoleného národa. Začala tak jako vždy odpadem od Boha: státníci, kněží, lid, všichni začali jednat bezbožně. Izrael měl v té době celou řadu špatných králů a národ od nich kdeco špatného učenlivě odkoukal. Až král Joziáš si dává říci od proroka, odvrací se od pohanství a chce napravit i národ. Začátkem 6. století před Kristem zahajuje velké celonárodní aggiornamento, nápravu. Kniha Božího zákona je znovu nalezena, veřejně se předčítá v chrámě, obnovuje se zachovávání svátečního dne. Lidé musí zanechat pohanských model, které se jim zdály modernější než prastarý Hospodin. Přichází na pomoc dějinná Boží

prozřetelnost, aby převýchova byla účinná. Celý národ má zblízka a na vlastní kůži poznat, po čem stále pošilhával. Celý národ je deportován, přesazen do čistě nevěreckého světa, který zná jen modly. Ať si to Boží lid zkusí, jak se žije tam, kde místo Bohu se slouží modlám.

Výsledek tohoto školení je jedinečný a trvalý. Ti, co se vrátí po sedmdesáti letech ze zajetí, jsou zcela vyléčeni z obdivu k pohanství. Zdá se, že dnešní křesťanská Evropa musí prodělat stejnou léčebnou kúru, aby dokázala objevit pravou velikost svého Boha. Teprve, když Izraelští sedávali u vod babylónských a plakali steskem po domově, teprve, když žili ve světě nedotčeném milosrdenstvím smířlivostí a odpouštěním, když žili ve světě, který šel bezohledně za svými cíli a bez milosti drtil a šlapal jednotlivce i národy, co se mu dostali pod nohy; teprve, když tento národ zajatců zaséval slzy, seménka obrácení a nové věrnosti Bohu, teprve potom znovu objevil nad sebou Hospodina, který nabízel záchranu tomu, kdo v něj uvěří. Je to stejná situace, stejný předobraz jako had na poušti v dnešním evangeliu. Izraelští jsou v kraji plném jedu, plném zla. Věřit už zapomněli, jen reptat umějí.

A teprve v této beznadějně situaci uslyší Hospodinův hlas, který nabízí záchranu: Pohlédni s důvěrou na kříž a uvěř. Co se tím evangeliem radí nám? Totéž co Izraelitům: Chceš-li se zachránit před smrtelným uštknutím hada, pokušíte se ke zlému, pohlédni na kříž. Teď je Ježíš Kristus tím měděným hadem. Všichni jsme vyhnaní synové Evy, všichni občas sedíme při řekách babylónských a pláčeme po světě spravedlivém, po vlasti našich otců, jíž je nebe. Kéž i nás tento zážitek exilu přivede k nové pevné víře: k víře, že svět není jen silovým polem náhod a pudů; k víře, že člověku nestačí ke štěstí modly, jak je módy v různých dobách vynášejí. Kéž uvěříme, že Ten na kříži je náš Vykupitel. Kéž uvěříme, že Bůh tak miloval svět, že poslal k naší záchraně svého Syna. Bože, věřím, pomoz mé nedůvěře.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Postavme se před Boha jako pokorní prosebníci a volejme: Bože, my tě prosíme:

Probouzej nová kněžská povolání a dej, ať v našich rodinách jsou dobré podmínky pro jejich vznik a růst.

Abychom Boží lásku nebrali jako něco samozřejmého a povinného.

Abychom si uchovali důvěru v Boha v těžkých chvílích života.

Abychom nespolehali pyšně jen na vlastní síly, ale uměli prosit Boha o pomoc.

Abychom se dobře připravili k slavení velikonočních svátků.

Aby všechny děti našich farností poznaly Pána Ježíše jako učitele života.

Aby se letošní prvokomunikanti dobře připravili na první svaté přijímání.

Věčný Bože, zachraň nás, svůj lid, když tě pokorně prosíme o pomoc ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. - Amen.

Cyklus C:

Uvedení do 1. čtení

První čtení nám dnes vypravuje, jak vyvolený národ skončil dlouholeté putování pouští a slavil poprvé velikonoce v Zaslíbené zemi. My jsme zde v kostele také na půdě Zaslíbené země Boží, slavme dnes tedy eucharistii se stejně radostným srdcem.

Nebo:

Dnešní text připomíná slavení prvních velikonoc v zaslíbené zemi. Ty jsou oslavou dovršeného přechodu z otroctví do svobody, z bídy do blahobytu, proto Hospodin prohlašuje: „Dnes jsem z vás odvalil egyptskou hanbu.“ Bůh sám smazal temnou minulost Izraele se všemi jeho stíny. Izrael může nyní začít novou epochu, nový věk. Nastává doba naplnění příslibu daného Abrahámovi. Synové Izraele mohou jít z výnosu kanaánské země, a proto Bůh už neposkytuje manu, pokrm pro putování pouští. Mana je předobrazem eucharistie, která je pokrmem lidu na cestě. Také eucharistie jednou ustane až přijmeme zaslíbené dědictví v den Ježíšova slavného příchodu.

1. ČTENÍ Joz 5,9a.10-12 *Boží lid přišel do zaslíbené země a slavil velikonoce.*

Čtení z knihy Jozue.

Hospodin pravil Jozuovi: „Dnes jsem z vás odvalil egyptskou hanbu.“

Synové Izraele se utábořili v Gilgalu a slavili velikonoce čtrnáctého dne toho měsíce večer na jerišských planinách. Na druhý den po velikonocích jedli z úrody té země: nekvašené chleby a pražená zrna.

Téhož dne přestala padat mana. Byl to druhý den, když jedli z úrody té země. Synové Izraele už neměli manu, toho roku jedli z výnosu země Kanaán.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 34,2-3.4-5.6-7 Odp.: 9a

Odp.: Okuste a vizte, jak je Hospodin dobrý.

Ustavičně chci velebit Hospodina, - vždy bude v mých ústech jeho chvála.
- V Hospodinu nechť se chlubí moje duše, - ať to slyší pokorní a radují se.

Odp.

Velebte se mnou Hospodina, - oslavujme spolu jeho jméno! - Hledal jsem Hospodina, a vyslyšel mě, - vysvobodil mě ze všech mých obav.

Odp.

Pohled'te k němu, ať se rozveselíte, - vaše tvář se nemusí zardívat hanbou. - Hle, ubožák zavolal, a Hospodin slyšel, - pomohl mu ve všech jeho strastech.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

V druhém čtení nás svatý apoštol Pavel vybízí, abychom se smířili s Bohem i lidmi. Těmito slovy je vyjádřeno to, co budeme dělat při velikonoční svaté zpovědi, na kterou se připravujeme po celý půst.

Nebo:

Slovem smíření Bůh vytvořil pro člověka novou situaci: zrušil nepřátelství a přitáhl člověka k sobě do své blízkosti. Tato Boží blízkost proměňuje hříšníka v nového člověka. Tímto jednorázovým znovuzrozením však dílo nového stvoření neskončilo, nýbrž stále probíhá až do dne jeho plného dovršení. Nové stvoření přechází tedy v nové tvoření. Toto dílo se uskutečňuje skrze slovo smíření, jež je slovem obdařeným tvůrčí mocí podobně jako Boží slovo vyslovené při stvoření světa. Slovo smíření stále zní z úst Kristových vyslanců, kteří vždy nově hlásají Boží skutky, jež otevírají lidem nové možnosti, nové perspektivy.

2. ČTENÍ 2 Kor 5,17-21 *Bůh nás smířil se sebou pro Kristovy zásluhy.*

Čtení z druhého listu svatého apoštola Pavla Korint'anům.

Bratři a sestry!

Když se někdo stal křesťanem, je to nové stvoření. To staré pominulo, nové nastoupilo. A všechno to pochází od Boha; on nás smířil se sebou skrze Krista a svěřil nám službu, abychom hlásali toto usmíření. Vždyť Bůh pro Kristovy zásluhy smířil svět se sebou, lidem už nepřičítá jejich poklesky a nás pověřil kázáním o tomto usmíření. Jsme proto Kristovi vyslanci, jako by skrze nás napomínal Bůh.

Kristovým jménem vyzýváme: Smiřte se s Bohem! S tím, který byl bez hříchu, jednal kvůli nám jako s největším hříšníkem, abychom my skrze něho byli spravedliví u Boha.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Lk 15,18

Vstanu a půjdu k svému otci a řeknu mu: -
Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě.

Uvedení do 3. čtení

Dnešní evangelium je jedno z krásných vyprávění, které samo vysvětlení nepotřebuje. Ale lépe se nám bude poslouchat, když si připomeneme dobu a prostředí, ve kterém je Pán Ježíš hlásal. Izraelité byli tehdy doslova spoutáni na každém kroku množstvím předpisů, příkazů a zákonů. Každé přestoupení znamenalo znečištění a nutnost složitého očišťování. Každý Izraelita byl povinen se vyhnout člověku, který se nějak provinil. Nikdo nesměl s hříšníkem ani zdaleka promluvit. Provinilec proti náboženským předpisům musel dělat dlouhé veřejné pokání, než byl kněžími prohlášen za čistého. Nyní snadněji pochopíme, jaké pohoršení muselo tenkrát vyvolat podobenství o nečistém hříšníkovi a o dobrotivém Otci, který ho nevyhnal, aby dělal snad celá léta tuhé pokání, ale mluvil s ním, objal ho, přijal ho zpět do domu.

Nebo:

Otázka vzniklá v souvislosti s hostinou u celníka Matouše se vrací s novou závažností. Farizeové nově vytýkají Ježíšovi, že přijímá hříšníky a jí s nimi. Ježíš odpovídá třemi podobenstvími o ztracených: ztracená ovečka, ztracený svatební peníz a dva synové. Dvojí podobenství o ztracených synech se často nazývá podobenstvím o milosrdném Otci. Hlavní postavou je zde totiž Bůh Otec, který vrací synovi čest, chystá hostinu a jemně domlouvá závidícímu, a proto snad ještě více ztracenému bratrovi. Otcova odpověď na odmítnutí a tvrdost srdce není odsouzení, ale milosrdenství. A živým obrazem Otce je Ježíš Kristus.

EVANGELIUM Lk 15,1-3.11-32 *Tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije.*

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

K Ježíšovi přicházeli sami celníci a hříšníci, aby ho slyšeli. Farizeové a učitelé Zákona mezi sebou reptali: „Přijímá hříšníky a jí s nimi!“

Pověděl jim tedy toto podobenství:

„Jeden člověk měl dva syny. Mladší z nich řekl otci: ‚Otče, dej mi z majetku podíl, který na mě připadá.‘ On tedy rozdělil majetek mezi ně. Netrvalo dlouho a mladší syn sebral všechno, odešel do daleké země a tam svůj majetek rozmařilým životem promarnil.

Když všechno utratil, nastal v té zemi velký hlad a on začal mít nouzi. Šel a uchytil se u jednoho hospodáře v té zemi. Ten ho poslal na pole pást vepře. Rád by utišil hlad lusky, které žrali vepři, ale nikdo mu je nedával.

Tu šel do sebe a řekl: ‚Kolik nádeníků mého otce má nadbytek chleba, a já tady hynu hladem! Vstanu a půjdu k svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě. Už si nezasloužím, abych se nazýval tvým synem. Vezmi mě jako jednoho ze svých nádeníků!‘ Vstal a šel k svému otci.

Když byl ještě daleko, otec ho uviděl a pohnut soucitem přiběhl, objal ho a políbil. Syn mu řekl: ‚Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě. Už nezasloužím, abych se nazýval tvým synem.‘

Ale otec nařídil služebníkům: ‚Honem přineste nejlepší šaty a oblečte ho, dejte mu na ruku prsten a obuv na nohy! Přiveďte vykrmené tele a zabijte ho! A hodujme a veselme se, protože tento můj syn byl mrtev, a zase žije, byl ztracen, a je zas nalezen!‘ A začali se veselit.

Jeho starší syn byl právě na poli. Když se vracel a byl už blízko domu, uslyšel hudbu a tanec. Zavolal si jednoho ze služebníků a ptal se ho, co to znamená. On mu odpověděl: ‚Tvůj bratr se vrátil a tvůj otec dal zabít vykrmené tele, že se mu vrátil zdravý.‘ Tu se starší syn rozzlobil a nechtěl jít dovnitř. Jeho otec vyšel a domlouval mu. Ale on otcí odpověděl: ‚Hle, tolik let už ti sloužím a nikdy jsem žádný tvůj příkaz nepřestoupil. A mně jsi nikdy nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli. Když ale přišel tenhle tvůj syn, který prohýřil tvůj majetek s nevěstkami, dals pro něj zabít vykrmené tele!‘

Otec mu odpověděl: ‚Dítě, ty jsi pořád se mnou a všechno, co je moje, je i tvoje. Ale máme proč se veselit a radovat, protože tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, byl ztracen, a je zase nalezen.‘“

Slyšeli jsme slovo Boží.

OBRÁCENÍ

Slyšeli jsme Boží slovo a není k tomu co dodat, než jdi a jednej podobně. Postava otce nám říká: Takhle jedná s hříšníkem Bůh. Jestliže ti někdo ublížil, chovej se k němu také tak. Postava mladšího syna říká: Takhle má jednat hříšník, když se chce napravit. Jestliže jsi zhřešil, vrať se s marnotratným synem k Otcí. Postava staršího syna nám říká: Takhle nemá jednat nikdo. Máme se radovat a ne horšit nad obrácením hříšníka. Ty se tak špatně nechovej. Tyhle tři rady jsou zvěstí dnešního evangelia. To bychom si měli promyslit a podle nich zařídit své vztahy k lidem kolem sebe a hned by byly hezčí. Jenže tomuto podobenství naslouchá lidstvo už 2000 let a ještě Otcovo chování nepochopilo. My, co jsme tu, nasloucháme tomuto podobenství nevím už pokolikáté. Co jsme z něj pochopili? A co jsme z něj uskutečnili?

Nejprve je tu postava Otcova: Bůh je vždy laskavý, trpělivý a vždy odpouštějící Otec. Jenže my se stále ještě v koutku duše bojíme starozákonního Hospodina, který nepřeje člověku, aby se mu dařilo dobře, zkouší ho všelijakým neštěstím, dopouští na něj věci, nad kterými nám vstávají vlasy na hlavě. Dokladem jsou úmrtí věřících rodin: ‚Zalíbilo se Bohu odvolat ze života naši maminku,‘ a byla to máma dvou malých dětí! Pěkný Bůh Otec, který má zalíbení v tom, že dělá z děcek sirotky a z muže vdovce! Postava mladšího syna: že máme místo trestání a pomsty odpouštět? Copak stále ještě nevidíme odpouštění hříchů jako záležitost kněží a zpovědnic, místo abychom si byli

vědomi, že je to denní povinnost nás všech? To, že máme povinnost denně odpouštět, denně stokrát odpouštět, pokaždé odpustit, když ti ten, kdo ublíží, dá jen najevo, že lituje, že svou chybu uznává?

Postava staršího syna: že se máme kamarádit se ztroskotanci a pomáhat jim? Stále ještě je nám cizí radost z obrácení hříšníků. Moc dobře nám funguje paměť tam, kde si můžeme pamatovat něco na druhého. Stále ještě je nám cizí představa, že lajdák by se mohl také napravit. Spíše jsme nakloněni k tomu, aby na ně přišly pohromy. Máme se tedy i my i celé lidstvo co učit z podobenství Pána Ježíše o marnotratném synu: Když ti někdo ublížil, odpusť, jako odpustí nebeský Otec. Když ty někomu ublížíš, uznej to, omluv se a naprav to. Když vidíš chybujiícího, nepovyšuj se nad něj, neodtahuj se, ale jak můžeš, pomoz mu z bídy ven. Nakonec je zřejmé toto: Obrácení, kajícnost, kterou chce Pán Ježíš, je celoživotní školení všech na následovníky nebeského Otce.

RADOST Z NÁVRATU

Dnešní evangelium o marnotratném synu jsme již mnohokrát slyšeli a vždy znovu nás upoutá a okouzlí, když se dost soustředíme, abychom je slyšeli znovu. Říká se, že je to nejkrásnější podobenství ze všech, co Pán Ježíš vyprávěl. Je to podobenství o mně, o tobě, o každém z nás. Každý z nás má za sebou své útěky od Boha, od Božích přikázání, od Boží lásky. Každá naše cesta ke zpovědnici je návratem marnotratného syna do otcovského domu. I každá naše cesta do kostela, naše společné shromáždění je takovým návratem ze světa k Otci. Návratem kajícím. Na začátku je vždy pohled na sebe, to máme také jít do sebe: Otče, hřešil jsem; Pane, smiluj se. Naše svědomí se probouzí, připomínáme si své hříchy. Ale je to i návrat radostný a šťastný: také my, marnotratní synové, jsme vždy znovu osloveni otcovským Božím slovem. Vždy znovu jsme zváni k hostině, kterou otcovská láska káže připravit: vezměte a jezte; blahoslavení, kteří jsou pozváni k hostině Beránkově.

Tak jedná Bůh s námi. Jak jednáme my s marnotratným bližním? Otec se mohl synovi škodolibě vysmát: vidíš, to máš z toho, žes mě neposlechl, žes utekl z domu, dobře ti tak! Ale otec jen otvírá svou náruč. Dělam to já také tak vůči svým dětem, vůči bratrovi, sestře, svým bližním? Naučilo mě už toto podobenství, že vítat provinilce láteřením není nejlepší způsob ani výchovy ani pomoci? Otec mohl dát najevo, že se na syna zlobí, být uražen, nechtít ho znát. Ale nezlobil se, ani nehrál uraženého a tím jej zcela získal. Dělam to já také tak vůči dětem, bližním, když mi něco vyvedou? Otec mohl trvat na právu a spravedlnosti: svůj díl sis vybral, nemáš tu co pohledávat, nic ti nejsem povinen. Mohl, ale netrval: dal přednost lásce před spravedlností. Ty také tak?

Je tu ještě starší syn. Otce nechápe. Nedovede uznat, pochopit, že lze jednat ještě lépe než spravedlivě. Příčina? Protože se nikdy od otce nevzdálil. Nechápe otcovu velikost. Rozumíš tomu? Když ti někdo ublížil, není z toho katastrofa, ale nakonec radost, zachováš-li se jako otec z podobenství. Je to příležitost pro

tebe, abys mohl prověřit svou lásku. A je to příležitost pro provinilce, aby tvou lásku poznal. Nepohlížím i já na bližní, na hříšníky jako ten usedlý syn? Jak soudím o hříšnících? Jako o těch, nad kterými se mám pohoršovat a odvrátit se od nich, nebo jako o těch, kterým mám neumdlévající laskavostí pomáhat, aby trefili zpět k Otci, aby se s ním smířili? Kristus nás dnes vede jako zástup marnotratných synů k Otci. Kéž zažijeme radost návratu při velikonoční svaté zpovědi. Kéž uslyšíme dnes z evangelia otcovské Boží oslovení! Kéž se rozradujeme ve svátostné hostině v tomto domě Otcově i našem.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

V duchu podobenství dnešního evangelia dejme se nyní vést Pánem Ježíšem jako marnotratní synové k Otci. Dejme se oslovit a zachránit Boží trpělivou dobrotou. O Boží milosrdenství a odpuštění prosme:

Otec se mohl škodolibě vysmát, když se syn kajícně vracel: „Vždyť jsem ti to povídal, vždyť jsem tě varoval. Neposlechl jsi, máš z toho!“ Ale Otec místo výčitek otevřel náruč. Abychom to uměli dělat také tak vůči svým dětem, vůči všem, kteří se na nás proviní a doplatí na to, abychom nebyli škodolibí.

Otec mohl být uražen, mohl mít na syna zlost, mohl ho nechtít znát. Ale on nehrál uraženého, nezlobil se, a tím syna získal a zachránil. Abychom také dokázali neurážet se a nezlobit se.

Otec mohl trvat na spravedlnosti a právu: „Svůj dědický podíl sis vybral, už tu nemáš co pohledávat!“ Ale otec dal přednost milosrdné lásce před přísným právem. Abychom také cenili víc milosrdenství než právo.

Za nová povolání ke kněžství: povolej mladé muže, kteří by s Církví slavili svátostná tajemství.

Bože, dej, ať pochopíme a přijmeme naučení dnešního evangelia. Ať se učíme žít a jednat v duchu našeho Pána, Ježíše Krista. - Amen.

Nebo:

I když jsou lidé na svých životních cestách Bohu vzdáleni, on vidí každého a je trpělivý, věrný a milosrdný. Proto ho prosme za všechny lidi a volejme:

Za laskavost pro zpovědníky a o odvahu k pravdě pro kajícíky; a prosme i za ty, kdo se nechtějí smířit se svou minulostí.

Za všechny křesťany, aby v postní době obnovili svou víru a přijali mezi sebe katechumeny.

Za osvobození od vládců, kteří utlačují obyvatele svých zemí a pronásledují své odpůrce.

Za lidi žijící mimo svou vlast, především za ty z nich, kteří nenacházejí přijetí.

Za všechny, kdo se starají o mladé lidi a dávají jim svou důvěru, především za jejich otce a matky.

Za rodiče, kteří se nemohou radovat z osudu svých dětí.

Za lidi, kteří jsou ochromeni strachem a obavami z čehokoli zlého. •
Prosme za lidi trpící osamocенostí, nemocmi a hladem a za ty, kteří ztratili všechno.

Za ty, kteří druhé odsuzují a nejsou ochotni odpouštět.

Za lidi, jejichž životním cestám nerozumíme, a za ty, kteří se nám vzdálili, a my toužíme opět se s nimi setkat.

Za uzdravení různých napětí a za vzájemné porozumění v našem společenství.

Pane, náš Bože, známe tvé milosrdenství a věříme v tvou pomoc a blízkost ve tvém Synu, Ježíši Kristu, našem bratru a Pánu. On s tebou žije a kraluje na věky věků. - Amen.

MODLITBA NAD DARY

Bože, přinášíme s radostí tyto dary a pokorně tě prosíme: dej nám účast na oběti, která je trvalým zdrojem naší síly a přináší spásu celému světu. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

PREFACE cyklu A

Ježíš nás uzdravuje ze slepoty hříchu

V: Pán s vámi.

O: I s tebou.

V: Vzhůru srdce.

O: Máme je u Pána.

V: Vzdávejme díky Bohu, našemu Otci.

O: Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky, skrze našeho Pána, Ježíše Krista. Neboť on je světlo, které přišlo na svět, aby ti, kdo v něho věří, nechodili ve tmách. Skrze něho jsme uzdravováni ze slepoty hříchu, skrze něho se ve křtu stáváme syny světla. A proto tě společně chválíme a se všemi nebeskými zástupy voláme:

Svatý, svatý, svatý...

PREFACE 2. POSTNÍ v cyklech B a C

Čas obrácení a vnitřní obnovy

V: Pán s vámi.

O: I s tebou.

V: Vzhůru srdce.

O: Máme je u Pána.

V: Vzdávajme díky Bohu, našemu Otci.

O: Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky, skrze našeho Pána, Ježíše Krista. Neboť skrze něho nám dáváš čas spásy a očišťuješ naše srdce: když nás hřích zavádí na scestí, ty nás vždy znovu k sobě obracíš, abychom se neuzavírali ve svém sobectví, ale otvírali se tobě, Bože, protože jenom v tobě je naše budoucnost. A proto tě chválíme a s anděly a všemi svatými zpíváme píseň o tvé slávě a voláme:

Svatý, svatý, svatý...

ANTIFONA K PŘIJÍMÁNÍ

A Srov. Jan 9,11

Pán mi pomazal oči; šel jsem, umyl jsem se a vidím, a uvěřil jsem Bohu.

B Žl 122,3-3

Jeruzalém je vystavěn jako město, spojené v jeden celek. Tam vystupují kmeny, kmeny Hospodinovy, aby chválily Hospodinovo jméno.

C Lk 15,32

Synu, máš se proč radovat, protože tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, byl ztracen, a je zase nalezen.

MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ

Bože, ty osvěcuješ každého člověka na tomto světě; osvěcuji naše srdce světlem své milosti, abychom vždy poznávali, co odpovídá tvé vůli, a dovedli tě opravdově milovat. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

K ZAMYŠLENÍ A

Dnešní liturgické texty nám nabízejí možnost znovu si uvědomit a projít cestu naší víry. Je to cesta slepého od narození ke zcela nečekanému a jednoznačně zázračnému nabytí zraku, cesta z temnoty ke světlu. Jde při ní o

odvrácení se od zla a o obrácení se ke Kristu. Úryvek dnešního evangelia se odehrává mezi dvěma hraničními body: slepota člověka je v úvodu postavena do souvislosti s hříchem a v závěru Ježíš hovoří o hříchu, který je příčinou oslepnutí; slepý od narození zázračně dostává zrak, naopak někteří z vidoucích se v příběhu stávají slepými. Jde tady o neustálý růst v poznávání Boha a tento růst je naším životním programem. Evangelista svatý Jan takové poznání zakládá na jednom Ježíšově zázraku, tento zázrak, jako ostatně i ty další u apoštola Jana, je znamením, v němž se odhaluje stvořitelské Boží slovo, posilující víru a osvětlující srdce. Pokud budeme žít Božím slovem, věřit v jeho moc, poroste naše víra a bude světlem v našich srdcích, o zázraky Boží blízkosti pak určitě nebudeme mít nouzi. Pomysleme i na Davida a na nečekané znamení jeho vyvolení. Najdeme je v kterékoli a vlastně v každé události i našich dní.

K ZAMYŠLENÍ B

Nyní už známe Syna člověka povýšeného na dřevo kříže, je Synem, který miluje bratry a sestry tak, jak sám je milován Otcem. V tomto okamžiku jeho vrcholné lásky se rodíme jako Církev, jeho snoubenka. První žena Eva byla stvořena z otevřeného boku spícího Adama, Církev má svůj původ v otevřené ráně v Srdci svého Pána. Uvědomujeme si však, že pouhá znalost nestačí, Eva chtěla znát ovoce stromu; teprve ten, kdo věří, má věčný život, ten, kdo jedná podle pravdy, jde ke světlu.

K ZAMYŠLENÍ C

Pokud se stejně jako marnotratný syn v dnešním evangeliu pravdivě podíváme na sebe samotné a uznáme se za hříšníky, znamená to zároveň, že jsme si ve stejnou chvíli už uvědomili své neopakovatelné místo dětí v Otcově domě a že víme o jeho ochotě přijmout nás. Uznání vlastní hříšnosti vypovídá o tom, že jsme pochopili velké Boží milosrdenství. Pravdivý pohled na naši slabost a lidství je zároveň pohledem na nekonečný obzor odpouštějící Boží lásky. V obrácení a zpytování svědomí vidíme svou minulost: náš hřích. A Bůh nám ve stejnou chvíli otevírá budoucnost svého společenství, ukazuje nám sám sebe. Usmíření člověka s Bohem, to je pravá budoucnost nového stvoření, nás samotných, je to Boží i naše radost a svátek.